

حقوق پناهندگان در قوانین ایران و حقوق بین الملل

نویسنده
رضا سیدی

www.ketab.ir

سوارى، رضا، ۱۳۴۶-	:	سرشناسه
حقوق پناهندگان در قوانين ايران و حقوق بين الملل / نویسنده رضا سوارى.	:	عنوان و نام پدیدآور
کرج: موسسه نشر سیمغ آسمان آذرگان، ۱۳۹۹.	:	مشخصات نشر
ص. ۱۱۶	:	مشخصات ظاهری
۹۷۸-۶۲۲-۲۸۲-۰۰۸-۴: ریا ۴۵۰۰۰۰	:	شابک
فیا	:	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه: ص. ۱۱۳ - ۱۱۶.	:	یادداشت
پناهندگان -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران	:	موضوع
Refugees -- Legal status, laws, etc. -- Iran	:	موضوع
پناهندگان -- وضع حقوقی و قوانین	:	موضوع
Refugees -- Legal status, laws, etc	:	موضوع
پناهندگان -- حقوق مدنی	:	موضوع
Refugees -- Civil rights	:	موضوع
KMH۳۰۲۵	:	رده بندى کنگره
۳۴۲/۵۵۰۸۳	:	رده بندى دیس
۷۳۹۱۰۲۹	:	شماره کتابشناسى ملی
فیا	:	وضعیت رکورد

حقوق پناهندگان در قوانین ایران و حقوق بین الملل

نویسنده: رضا سوارى

ناشر: مؤسسه نشر سیمغ آسمان آذرگان

مؤسسه همکار: مؤسسه مطبوعات پژوهش‌های رسانه‌ای شمالغرب کشور

نوبت چاپ: اول: ۱۳۹۹

چاپ و لیتوگرافی: چاپ رمیدا

شمارگان: ۱۰۰

قیمت: ۴۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۸۲-۰۰۸-۴

آدرس: کرج، جاده ملارد، گلستان ۴۳، ساختمان دیبا، واحد ۲۹ - کد پستی: ۳۱۶۶۹۳۶۸۶۹

فهرست

۷.....	پیشگفتار .....
۹.....	مقدمه .....
۱۱.....	هدف مولف از تألیف کتاب پیش‌رو.....
۱۳.....	فصل اول: کلیات .....
۱۴.....	بخش اول: تعاریف مربوط به پناهندگی .....
۱۵.....	بخش دوم: تاریخچه موضوع پناهندگی .....
۱۹.....	بخش سوم: مفاهیم پناهندگی .....
۲۱.....	بخش چهارم: تفاوت پناهندگی با مهاجرت.....
۲۶.....	بخش پنجم: حقوق پناهندگان و جایگاه حقوقی آن .....
۳۱.....	فصل دوم: بررسی وضعیت و مقررات حاکم بر امور پناهندگان در ایران .....
۳۳.....	بخش اول: بررسی مقررات حاکم بر امور پناهندگان در ایران .....
۴۴.....	بخش دوم: بررسی وضعیت پناهندگان عراق - افغانستان در ایران و سایر کشورها.....
۶۱.....	فصل سوم: بررسی وضعیت پناهندگان در نظام حقوق بین‌الملل .....
۶۲.....	بخش اول: حق پناهندگی در حقوق بین‌الملل عمومی .....
۶۴.....	بخش دوم: وضعیت پناهندگان در نظام حقوق بین‌الملل .....
۶۶.....	نارسایی‌های حقوق پناهندگان .....
۷۴.....	بخش سوم: مقررات حاکم بر امور پناهندگان در نظام حقوق بین‌الملل .....
۹۴.....	بخش سوم: سازمان‌های حاکم بر امور پناهندگان در نظام حقوق بین‌الملل .....
۱۰۵.....	فصل چهارم: سخن آخر .....
۱۰۹.....	پیشنهادات نویسنده .....
۱۱۳.....	منابع و ماخذ .....

پیشگفتار

پناهندگان عراقی و افغانی از زمان پناهندگی تاکنون در ایران از وضعیت مشخص و تعریف شده بین‌المللی برخوردار نمی‌باشند. به همین دلیل توجه به این موضوع و لزوم بررسی وضعیت این پناهندگان در ایران موجب شد تا مطالعه‌ای داشته باشیم نسبت به مقررات و قوانین مربوط به حقوق پناهندگان در ایران و مطابقت آن با حقوق بین‌الملل. بررسی وضعیت پناهندگان افغانی و عراقی در ایران متأسفانه به دلیل بی‌توجهی از سوی مراجع پژوهشی و تحقیقاتی به

این موضوع موجب شده است تا تحقیقات این محقق بسیار باسختی و دشواری انجام شود، اما با تمام این و بود تلاش گردید تا در حد مقدرات بررسی‌هایی انجام و نتیجه آن برای مطالعه و تحقیقات سایر پژوهشگران در دسترس قرار گیرد.

در این تحقیق گام اول بررسی مقررات و قوانین ایران در خصوص پناهندگان مورد مطالعه قرار گرفت و پس از آن بررسی مقررات و قوانین در حقوق بین‌الملل بحث و پژوهش گردید. در مطالعه تطبیقی بین حقوق پناهندگان در ایران و حقوق بین‌الملل مشاهده گردید که در تعریف پناهنده مغایرت ظرافت گونه‌ای وجود دارد و آن اینکه آیین‌نامه پناهندگی در ایران اولاً علل ملیتی را موجب پناهندگی نمی‌داند ولی عنوان بین‌المللی در تعریف پناهنده موضوع را وسیع‌تر در نظر گرفته و علت ملیت افراد را نیز موجب پناهندگی می‌داند. دوم اینکه آیین‌نامه پناهندگی ایران معتقد است که فرد امکان دارد به علت ترس از شکنجه خانواده و افراد تحت تکفل خود درخواست پناهندگی دهد در حالی که عنوان بین‌المللی در تعریف پناهنده هیچ اشاره‌ای به خانواده متقاضی پناهندگی و افراد تحت تکفل او در رابطه با ترس از شکنجه آنان برای اخذ پناهندگی نکرده و کاملاً ساکت است.

از جمله موضوعاتی که در این تحقیق به آن پرداخته شده است رفتار پناهندگان عراقی و افغانی در ایران می‌باشد. پناهندگان افغانی با اینکه با زبان رسمی مردم ایران هم زبان هستند ولی به دلیل تفاوت در مذهب فاصله زیادی بین خود و مردم ایران می‌دانند. به همین دلیل سعی می‌کنند خود را در تقابل با مردم ایران قرار نداده و با پایین آوردن سطح توقعات خود در زندگی اجتماعی با مردم ایران با کار در سطوح کارگری زندگی عادی در ایران داشته باشند. بالعکس پناهندگان عراقی در ایران به دلیل داشتن اشتراکات مذهبی به

اندازه‌های ایران را از آن خود می‌دانند که عنوان پناهنده را برای خود نپسندیده و از عنوان معاودین عراقی آن هم در صورت لزوم و به اجبار استفاده می‌کنند.

قابل ذکر است که اطلاعات آماری پناهندگان عراقی و افغانی در ایران مربوط به سال ۱۳۹۱ و قبل از آن است و بعد از این تاریخ اطلاعات آماری دقیق توسط محقق به دست نیامده است.

این کتاب با توجه به یافته‌های تحقیقاتی خود پیشنهادهایی به شرح ذیل دارد:
اول) دولت ایران در تعریف پناهنده تجدید نظر نموده و کلمه ملیت را به تعریف پناهنده در قوانین ایران اضافه کند.

دوم) کمیساری عالی ملل متحد در امور پناهندگان در تعریف پناهنده جمله «ترس از شکنجه یا خانواده تحت تکفل متقاضی پناهندگی» را به تعریف خود اضافه کند.

سوم) با توجه به اینکه در جهان حدوداً بیش از ۴۵ میلیون نفر پناهنده بر اساس آمارهای رسمی وجود دارد و این جمعیت از تعداد مردم برخی کشورهای جهان نیز بیشتر می‌باشد، ضرورت اعمال تدبیر مناسبی بر این پناهندگان بیش از پیش محسوس است. لذا پیشنهاد می‌شود با انعقاد پروتکل همکاری بین کمیساری عالی ملل متحد در امور پناهندگان و اتحادیه بین‌المللی تعهدات برای پناهندگان در تمامی کشورهای جهان شرکت تعاونی پناهندگان تشکیل تا این شرکت با انجام فعالیت‌های اقتصادی بر امور اعضای خود مدیریت و سازماندهی انجام دهند و از ایجاد چالش اجتماعی و اقتصادی ناشی از حضور خود در کشور پناهنده‌پذیر بپرهیزد و در نتیجه تهدید حضور پناهنده را به یک فرصت طلایی تبدیل کند. (تحقیق در این رابطه در حال انجام است).